

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA D.O.O.
POŽAREVAC

ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТРУЧНЕ
СЛУЖБЕ СРБИЈЕ
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE TRGOVINE, ŠUMARSTVA I
VODOPRIVREDE

BILTEN

Datum :15.12. 2012.

Uređivački odbor: Grozdić Jovan dipl.ing., Jorgovanka Vlajkovic, dipl.ing., Stanković Stanislava, dipl.ing., Stojanović Aleksandar, dipl.ing., Božanić Monika dipl.ing., Jovanović Zvezdana dipl.ing., Vujčić Nenad dipl.ing., Ana Đorđević dipl. ing. i Jovica Jurišić, dipl.ing.

Priprema skladišta i suzbijanje štetočina u skladištima

Poljoprivredne proizvode treba smestiti u skladišta koja su unapred na adekvatan način pripremljena i koja zadovoljavaju osnovne potrebe za čuvanje zrna, suv prostor koji može da se provetrava. Uskladištene proizvode u našim uslovima napadaju razni štetni insekti a najčešći među njima su žitni žižci i moljci, kao i razne grinje i glodari.

Priprema skladišta se sastoji u mehaničkom čišćenju, dezinfekciji samog skladišta. Mehaničkim čišćenjem se odstranjuje sva nečistoća, kao i zaostale male količine zrna u kojima se obično zadržavaju skladišni insekti. Posebno treba obratiti pažnju na uglove, pukotine u podu, zidovima i sa tih mesta pokupiti svu nečistoću. Sve što se sakupi treba uništiti. Kada je skladište mehanički očišćeno treba pristupiti hemijskoj dezinfekciji. U ovu svrhu treba koristiti preparate iz hemijske grupe „**organofosfata**“, kao što su Difos E-50, Nuvan-500, Etiol tečni, Actellic-50 i dr. Prilikom primene nekog od ovih preparata treba voditi računa o dozama i pridržavati se uputstava proizvođača preparata koji se dobija prilikom kupovine proizvoda.

Uskladištene proizvode treba stalno kontrolisati bez obzira što su smešteni u čisto skladište, jer uvek postoji mogućnost da se nasele štetni insekti, grinje i glodari. Kako bi sačuvali proizvode u skladištima neophodno je otkriti štetočine na vreme i odabrati mere suzbijanja pre nego što se prenamnože. Štetočine u skladištu dospevaju iz polja sa požnjevenom pšenicom i kukuruzom. U skladištu se veoma brzo razmnožavaju jer im temperaturni uslovi i vlaga zrna odgovaraju.

Nakon primećivanja skladištenih štetočina treba izvršiti njihovo suzbijanje. Prilikom odabira insekticida za suzbijanje štetočina u skladištu treba imati na umu **KARENCE** preparata koji koristimo. Razlog za to je upotreba uskladištenih proizvoda za ishranu domaćih životinja ili ljudi. Za suzbijanje ovih štetočina nema velikog broja preparata. Za ovu namenu mogu se koristiti preparati koji u sebi sadrže aktivnu materiju **pirimifos-metil, dihlorvos ili malation**.

Za hemijsko suzbijanje glodara u skladištu treba koristiti cinkfosfid mamke, bromadilon mamke.

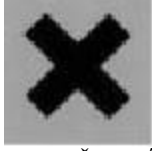

Jurišić Jovica, dipl.ing. zaštite bilja

Lična zaštita u radu sa pesticidima

Pesticidi koji se koriste u poljoprivredi retko prouzrokuju akutno trovanje ili smrt, ali to ne znači da se uvek u potpunosti koriste na adekvatan način, kada je u pitanju lična bezbednost osobe koja ih primenjuje. Kod nas još uvek ne postoje zvanični standardi koji se isključivo bave zaštitom od pesticida već su odgovarajuća lična zaštitna sredstva koja treba koristiti pri upotrebi pesticida naznačena u deklaraciji i uputstvu za primenu. Koju vrstu zaštitnih sredstava treba obezbediti zavisi od kategorije toksičnosti pesticida. Kako se otrovnost povećava potrebno je više zaštitne opreme.

Prilikom obeležavanja pesticida kod nas se koriste natpisi uz znakove opasnosti kao što su: JAK OTROV, OTROV, ŠTETNO ZA ZDRAVLJE, NADRAŽUJUĆE, KOROZIVNO i sl.

Minimalna zaštitna oprema i odeća potrebna za pojedine grupe pesticida

ZNAK OPASNOSTI I NATPIS	GRUPA OTROVA	DEO TELA	DELOVI ODEĆE ILI ZAŠTITNA OPRENA
<p>T+</p> <p>JAK OTROV</p>	I	OČI	Naočare, ukoliko se nosi polumaska
		DISAJNI ORGANI	Sredstvo za zaštitu disajnih organa
		KOŽA, TELO	Radna odela sa dugim rukavima (preko pamučne majice), duge pantalone, čarape, obuća otporna na pesticide (koža, gumirani materijali), rukavice otporne na pesticide i kapa sa obodom koja štiti glavu i vrat
<p>T</p> <p>OTROV</p>	II	OČI	Naočare
		DISAJNI ORGANI	Sredstvo za zaštitu disajnih organa
		KOŽA, TELO	Radna odela sa dugim rukavima (preko pamučne majice), duge pantalone, čarape, obuća otporna na pesticide (koža, gumirani materijali), rukavice otporne na pesticide i kapa sa obodom koja štiti glavu i vrat
<p>Xn</p> <p>ŠTETNO ZA ZDRAVLJE</p>	III	OČI	Nema zahteva
		DISAJNI ORGANI	Sredstvo za zaštitu disajnih organa
		KOŽA, TELO	Majice sa dugim rukavima, duge pantalone, obuća otporna na pesticide, rukavice otporne na pesticide I kapa sa obodom koja štiti glavu I vrat
<p>Xi</p> <p>NADRAŽUJUĆE</p>	Xi	OČI	Naočare
		DISAJNI ORGANI	Sredstvo za zaštitu disajnih organa
		KOŽA, TELO	Majice sa dugim rukavima, duge pantalone, obuća otporna na pesticide, rukavice otporne na pesticide I kapa sa obodom koja štiti glavu I vrat
<p>C</p> <p>KOROZIVNO</p>	C	OČI	Naočare
		DISAJNI ORGANI	Sredstvo za zaštitu disajnih organa
		KOŽA, TELO	Majice sa dugim rukavima, duge pantalone, obuća otporna na pesticide, rukavice otporne na pesticide I kapa sa obodom koja štiti glavu I vrat

Lica koja primenjuju pesticide moraju pratiti uputstva u deklaraciji i u uputstvu za primenu koja se odnose na obaveznu ličnu zaštitnu opremu i ista pravilno koristiti.

Božanić Monika, dipl.ing.zaštite bilja

Južno voće kao lek

Nar, šipak ili mogranj, jedna je od najstarijih vrsta voća poznatih čovečanstvu.. Ovo hranjivo voće bogato antioksidansima oduvek je cenjeno kao simbol zdravlja, plodnosti i večnog života. Izuzetno su popularni njegovi sok, semenke i ulje. Mnoge studije potvrdile su da se radi o jednom od najlekovitijih voća na svetu zbog blagotvornog uticaja na kardiovaskularni, nervni i koštani sistem. Nar je odličan izvor vitamina B5, kalijuma, prirodnih fenola poput elagitanina i flavonoida. Sto grama nara sadrži 16% preporučene dnevne količine vitamina C. Sadrži fitohemikalije koje podstiču stvaranje serotonina za bolje raspoloženje i estrogena za održavanje koštane mase. Ovo otkriće izuzetno je bitno za prevenciju osteoporoze.

Grejp je agrum poznat po svom kiselkasto-gorkast ukusu, ali i odličnim beneficijama za zdravlje. Rezultat je ukrštanja između slatke pomorandže i pomela, a raste u grozdovima poput grožđa. Međutim, grejp nije bezazlen i može reagovati u kombinaciji s lekovima te uzrokovati zdravstvene probleme. Uzimate li bilo kakve lekove preporučuje se konsultuju svog lekara pre konzumacije grejpfruta. Ako sgrejpom nemate problema, ali vam ne odgovara ukus, i tome se može doskočiti. Njegovu gorčinu možete smanjiti kombinujući ga sa drugim voćem u voćnim salatama ili zelenom salatam i radičem. Zašto biste trebali dodati

grejp u svoju ishranu: ...1. Pomaže kod mršavljenja. Grejp sadrži puno vode, malo natrijuma i telu nadoknađuje potrebu za tečnošću i mineralima. Bogat je enzimima i efikasno razgrađuje masti pa je ovo voće savršeno za ubrzanje metabolizma.

Bogat vitaminom C, limun je izvanredan čistač organizma ali i namirnica koja ublažava glavobolju, smanjuje stres, čuva vitku liniju. Osim toga što je najpoznatiji izvor vitamina C, limun i njegov svež sok sadrže i brojne druge lekovite sastojke. Limunada će vam najbolje pomoći u jačanju imuniteta, efikasnijoj borbi protiv prehlada, ali i borbi s nekim hroničnim bolestima. Mnogi ga nazivaju i jednom od najzdravijih namirnica na svetu, najpre zbog velike količine vitamina C, ali i ostalih nutrijenata poput bioflavonoida, pektina, folne kiseline, vitamina A, B1, B6, kalijuma, kalcijuma, magnezijuma, fosfora, mangana.

Vlajkovac Jorgovanka, dipl.ing.

Rodna ravnopravnost: Kamen temeljac ruralnog razvoja

Pojmovi „pol” i „rod” najčešće se definišu na sledeći način:

„**Pol**” se odnosi na biološke razlike između žena i muškaraca. One su uglavnom trajne i univerzalne. „**Rod**” se odnosi na društveno konstruisane uloge žena i muškaraca. Na koji način jedno društvo vidi ulogu žene i muškarca i šta od svakog od njih očekuje (društvena očekivanja vezana za rodne uloge) zavisi od niza faktora: kulturnih, političkih, ekonomskih, društvenih i religioznih. Na njih podjednako utiču i običaji, pravo, klasna i etnička pripadnost, kao i predrasude raširene u datom društvu. Stavovi i ponašanja prema rodu su naučeni i mogu se menjati.

Razlike u shvatanju društvenih uloga muškaraca i žena mogu se uočiti u različitim kontekstima:

Društvenom: različita očekivanja od društvenih uloga žena (ona koja rađa, hrani i neguje decu i stare) i muškaraca (glava porodice i onaj koji zarađuje).

Političkom: razlike u načinima na koje žene i muškarci stiču i dele moć i autorite. Muškarci su više prisutni u nacionalnoj politici, dok su žene na lokalnom nivou.

Obrazovnom: Razlike u mogućnostima sticanja obrazovanja i različitim očekivanjima od devojčice i dečaka: potenciranje obrazovanja muškaraca.

Ekonomskom: razlike u mogućnosti sticanja karijere: kontroli finansija i drugih produktivnih vrednosti: krediti, zajmovi, vlasništvo nad zemljom.

Rodna ravnopravnost pretpostavlja da jednom društvu, zajednici ili organizaciji postoje jednake mogućnosti za žene, muškarce i osobe drugačijih rodnih identiteta da doprinesu kulturnom, političkom, ekonomskom i socijalnom napretku, kao i da imaju jednake mogućnosti da uživaju sve koristi i dobrobiti od napretka jedne zajednice. („ Evropska povelja o rodnoj ravnopravnosti na lokalnom nivou”).

Rodna ravnopravnost je, pre svega, ljudsko pravo. Žene imaju pravo da žive u dostojanstvu i slobodi bez straha.

Položaj žena na selu je takav da one predstavljaju marginalizovanu društvenu grupu. Žene na selu imaju važnu ulogu u ekonomskom opstanku svoje porodice i zajednice. Međutim, one dobijaju malo ili gotovo nimalo priznanja za svoje napore, i često im je uskraćen pristup rezultatima njihovog rada ili koristima razvojnog procesa.

Žene na selu nemaju ravnopravan položaj sa muškarcima i, iako formalno imaju ista prava, ne uživaju ih u istoj mjeri sa muškarcima. To je prevashodno posljedica tradicije i patrijarhalnih odnosa u seoskim domaćinstvima koje žene stavljaju u podređen položaj (što se najočiglednije odražava kod donošenja odluka u domaćinstvu, upravljanja kućnim budžetom, bavljenja društvenim aktivnostima) bez obzira na njihov doprinos poljoprivrednoj proizvodnji i porodičnom životu. Žene na selu trpe ekonomsku zavisnost i određenu vrstu socijalne isključenosti. Njihov rad nije primećen, a ni adekvatno plaćen.

One su dvostruko marginalizovane, kao pripadnice poljoprivrednih domaćinstava i kao žene unutar ekonomske i porodične organizacije tih domaćinstava. Njihov socijalni status nije moguće poboljšati bez poboljšanja položaja agrodomaćinstava, koja uglavnom ne ostvaruju velike prihode, ili boljih uslova za zapošljavanje onih žena koje svoj ekonomski status žele da utemelje van domaćinstava.

Oснаživanje žena je neophodan alat za unapređenje razvoja i smanjenja siromaštva. Žene sa sela daju ključni doprinos globalnoj ekonomiji i igraju važnu ulogu u razvijenim i zemljama u razvoju jer podstiču razvoj poljoprivrede i sela, poboljšanje bezbjednosti hrane i smanjenju stepena siromaštva u njihovim zajednicama. U pojedinim dijelovima svijeta žene čine 70 odsto poljoprivredne radne snage, a u svjetskoj poljoprivredi 43 procenta.

Pretpostavlja se kad bi žene imale isti pristup proizvodnim resursima kao muškarci, mogle bi povećati prinose na njihovim posedima za 20 do 30 %. Međutim, zdravstvena njega, obrazovanje, rodna ravnopravnost i ograničen pristup kreditima i dalje su problem za mnoge žene u svijetu.

U cilju poboljšanja položaja seoskih žena preporuka je da se podstiče registrovanje agrarnih gazdinstava na žene, formiranje lokalnih komisija za rodnu ravnopravnost, kao i njihovo angažovanje na unapređenju položaja žena sa sela u statusu pomažućih članova domaćinstava, a ne malo važno je da nađu rešenja koja će žene na selu podstaciti da misle na starost i obezbede sebi penziju. Osnažene žene doprinose zdravlju i produktivnost porodica i zajednica kao i boljoj budućnosti za sledeću generaciju.

Aleksanadar Stojanović, dipl.ing.